



«Όταν είδα για πρώτη φορά την ούδνη, μαγεύτηκα»

➔ Με αφορμή την κυκλοφορία της βιογραφίας «Γιώργος Αρβανίτης: Μια ζωή στο φως» της Ελισάβετ Χρονοπούλου (εκδόσεις «Πατάκη»), συναντήσαμε τον σπουδαίο διευθυντή Φωτογραφίας, στενό συνεργάτη του Θόδωρου Αγγελόπουλου για 21 χρόνια, αλλά και άλλων μεγάλων δημιουργών, όπως του Παντελή Βούλγαρη, του Μιχάλη Κακογιάννη, του Μάρκο Μπελόκιο, της Κατρίν Μπρεγιό και πολλών άλλων σε Ευρώπη και Αμερική. «Εγώ ήξερα τι ήθελε κι εκείνος ήξερε ότι εγώ μπορούσα να του το δώσω», λέει για τη μακρόχρονη συνεργασία του με τον Θόδωρο Αγγελόπουλο.

Πότε σας άγγιξε για πρώτη φορά ο κινηματογράφος;
-Κινηματογράφο είδα στα 15 μου χρόνια στη Νέα Πεντέλη, όπου ζούσα στους μπαρμπαδες μου, γιατί προέρχομαι από μια οικογένεια διαλυμένη στον Εμφύλιο. Η μητέρα μου ήταν 7 χρόνια φυλακή εδώ στο Αβέρωφ, ο πατέρας μου κάθιξε στο βουνό. Ηρθα στην Αθήνα, με πήραν οι μπαρμπαδες μου, τέσσερα παιδιά εμείς και τέσσερα αυτός, ακριώς στο σύνολο, ήταν δύσκολα τα πράγματα. Ούτε να σκεφτώ για σπουδές ούτε για κινηματογράφο, τίποτα. Εγινε ο πρώτος θερινός κινηματογράφος στη Νέα Πεντέλη και επειδή δεν είχα χρήματα σκαρφάλωσα σε ένα δέντρο και είδα για πρώτη φορά την ούδνη. Μαγεύτηκα.

Πότε ξεκινήσατε να εργάζεστε στον κινηματογράφο;
-Πήγα σε ένα στούντιο στα Πατήσια και η πρώτη ταινία που δούλεψα ήταν «Ο Τσακιντζής» με τον Ανδρέα Μπάρκουλη. Πρέπει να ήμουν 17-18 ετών τότε. Μάζεψα τα καλώδια, σφουγγάριζα, ήμουν το παιδί για τα θελήματα. Εκεί είδα για πρώτη φορά την κάμερα και με ταρακούνησε. Αρχισα να ρωτώ πώς δουλεύει, αλλά δεν μπορούσα να την αγγίξω, απαγορευόταν. Αλλά όταν οι άλλοι πήγαν για φαγητό, εγώ καθόμουν και την περιεργάζομαι. Εμάθα τα πάντα χωρίς να την έχω αγγίξει. Μετά δανείστηκα μία φωτογραφική μηχανή και τράβηξα κάποιες φωτογραφίες και τις έδειχνα γεμάτος περηφάνια εκεί στο «ελληνικό Χόλιγουντ» στην πλατεία Κάνιγγος. Βρέθηκε τότε ένας οπερατέρ, ο Γιώργος Καβάγιας,

Ο επί 21 χρόνια στενός συνεργάτης του Θόδωρου Αγγελόπουλου, αλλά και άλλων μεγάλων δημιουργών, μιλάει στον «Ε.Τ.» της Κυριακής για το... φιλμ της ζωής του με αφορμή την κυκλοφορία της βιογραφίας του

στον οποίο χρωστάω πάρα πολλά. Δεν ξέρω τι είδε στις φωτογραφίες μου, αλλά με πήρε βοηθό του στις ταινίες. Η πρώτη ταινία ήταν η «Διαμάντω, η πονεμένη τσελιγκοπούλα» και κάπως έτσι ξεκίνησα. Μετά τον στρατό βρέθηκε στον δρόμο μου ο Νίκος Γαρδέλης, ο οποίος είχε τελειώσει τα «Κόκκινα φανάρια» τότε και άρχισε μία ταινία με τον Κώστα Μανουσάκη, την «Προδοσία», με τον Πέτρο Φυσσούν και την Ελλη Φωτίου. Μετά κάναμε μαζί τον «Φόβο» κι εκεί είδα έναν διαφορετικό κινηματογράφο που μου άρεσε.
Δούλεψα βοηθός για έξι χρόνια και όπως έλεγαν είχα γίνει καλός βοηθός. Κάποια στιγμή με κάλεσε ο Φίνος και μου πρόσφερε δουλειά ως οπερατέρ. Ήταν «Ο Ξυπόλυτος πρίγκιψ», έγχρωμο σινεμασκόπ, ενώ εγώ μέχρι τότε μόνο ασπρόμαυρες ταινίες είχα κάνει. Αγκώθηκα στην αρχή, αλλά την τελείωσα την ταινία. Βεβαίως, δεν υπήρχε προσωπικό στίλ τότε. Εβλεπα κινηματογράφο το βράδυ, αντίγραφα και δούλευα το πρωί. Τις βάσεις, όμως, τις είχα. Άρεσε η δουλειά, αν κι εγώ



έβλεπα μόνο τα λάθη που είχα κάνει. Μετά έκανα τις ταινίες «Οι θαλασσιές οι κάντρες», «Η αρχόντισσα και ο αλήτης», «Η δασκάλα με τα ξανθά μαλλιά» και άλλες. Στον Φίνο έμαθα την τεχνική και την κατέκτησα στο χρώμα, το ασπρόμαυρο, τα πάντα.

Πότε συναντήσατε για πρώτη φορά τον Θόδωρο Αγγελόπουλο;
-Βρέθηκε μετά στον δρόμο μου ο Θόδωρος Αγγελόπουλος και γνώρισα έναν άλλο κινηματογράφο. Όταν επιστρέψαμε από την Κρήτη από τα γυρίσματα με τον Θόδωρο για τις «Μέρες του '36», αφού είχαμε κάνει την «Αναπαράσταση», μου είπε ο Φίνος ότι με ήθελε να κάνουμε μία κωμωδία με τη Ρένα Βλαχοπούλου. Τότε δουλεύαμε στον Φίνο 8-4 συνεχόμενο ωράριο. Και από τις 5 το απόγευμα έως τα μεσάνυχτα δούλεψα με τον Θόδωρο, ήμασταν νέοι τότε, αντέχαμε. Όταν ξεκινήσαμε την κωμωδία, μπήκα σε ένα διαμέρισμα με πράσινους τοίχους, έρχεται ο φροντιστής, μου φέρνει έναν καναπέ πράσινο και μπαίνει και η Βλαχοπού-

«Κλείνουν οι αίθουσες σινεμά και γίνονται σούπερ μάρκετ...»

Στις μέρες μας κλείνουν οι κινηματογραφικές αίθουσες. Πώς σας φαίνεται αυτό;
-Παλιά βλέπαμε ταινίες και μετά βγαίναμε έξω και τις συζητούσαμε. Τώρα οι αίθουσες έχουν λιγοστεύσει, βλέπεις ταινία στην τηλεόραση, κτυπάει το τηλέφωνο, σταματάς, δεν λειτουργεί το ίδιο με το σινεμά. Κλείνουν οι αίθουσες και γίνονται σούπερ μάρκετ... Τους Γάλλους τους παραδέχομαι, γιατί και κακή ταινία να είναι, θα πάνε να τη δουν. Τα παιδιά μου τελείωσαν γαλλικό

σχολείο και μια μέρα ο μικρός μου λέει: «Ασε με, πατέρα, γιατί έχω να διαβάσω για τον Μολιέρο. Θα μας πνε αύριο με το σχολείο να δούμε μία παράσταση και πρέπει μετά να γράψω ένα κείμενο». Από το σχολείο προετοιμάζω θεατές, να μπορούν να βλέπουν, να κρίνουν.
Πώς βλέπετε την κατάσταση που διαμορφώνεται στο ελληνικό σινεμά τώρα;
-Το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου σε λίγο δεν θα υπάρχει, θα

ενσωματωθεί στο ΕΚΟΜΕ. Όμως, αυτό έγινε για να προσελκύουν ξένες παραγωγές να γυρίζονται στην Ελλάδα και να τους επιστρέφουν κάποια ποσά. Αυτά, όμως, τα χρήματα πρέπει να συγκεντρώνονται για να στηρίζεται ο ελληνικός κινηματογράφος και να γίνει εξαγωγίσιμος. Οι άνθρωποι που δουλεύουν στο ΕΚΟΜΕ είναι λογιστές. Ποιος από αυτούς θα διαβάσει ένα σενάριο και θα κρίνει αν πρέπει να πάρει επικουρήγηση και πόσα; Δεν έχουν καμία πείρα σε αυτό το θέμα. ■

Γιώργος Αρβανίτης
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

«Γνώρισα έναν άλλο κινηματογράφο όταν βρέθηκε στον δρόμο μου ο Θ. Αγγελόπουλος», εξομολογείται ο Γιώργος Αρβανίτης.



«Οι ταινίες με τα λίγα μέσα μου έμαθαν την απλότητα»

Σε ποια εποχή στο παρελθόν θα θέλατε να επιστρέψετε, αν υπήρχε η δυνατότητα;

-Θα ήθελα να γυρνούσα στην εποχή που έκανα αυτές τις ταινίες. Δεν είχαμε μέσα, δεν είχαμε να φάμε, αλλά τελείωνε το γύρισμα ύστερα από εξαντλητικές ώρες και κοιμόσουν σαν παιδάκι από ευτυχία. Αυτή η εποχή δεν θα ξαναέρθει. Αυτές τις ταινίες τις κουβαλώ μέσα μου. Και στην Αγγλία όπου δούλεψα και στις ΗΠΑ και αλλού, δεν εισέπραξα ποτέ αυτό που εισέπραξα από τις ταινίες που κάναμε εδώ. Αυτές οι ταινίες με τα λίγα μέσα μου έμαθαν κάτι πολύ σημαντικό, την απλότητα. Και αυτό το χρησιμοποίησα στη δουλειά μου και νομίζω ότι μου βγήκε σε καλό. ■



Αριστερά, με τον Γιάννη Δαλιανίδη και τη Ζωή Λάσκαρη στα χρόνια της μαθητείας του.



Με την Εileen Μπέρσιν στο γύρισμα της ταινίας «Κραυγή γυναικών».

«Εφυγε άδικα, γιατί δεν τηρήθηκαν οι κανόνες ασφαλείας. Εχασε ο ελληνικός κινηματογράφος ένα πομπύ μεγάλο κεφάλαιο», λέει ο Γ. Αρβανίτης για τον Θ. Αγγελόπουλο.

λου με ένα πράσινο εμπριμέ φόρεμα και έπαθα σοκ. Πέρασε μία ολοκληρωμένη μέρα και δεν μπορούσα να το φωτίσω το πλάνο. Πήγα στον Φίνο και του είπα ότι θα έφευγα και έτσι έκανα. Και μάλλον καλά έκανα.

Για ποιον λόγο «δέσατε» με τον Θόδωρο Αγγελόπουλο;

-Ο Αγγελόπουλος έκανε έναν κινηματογράφο που εμένα μου πύγαινε. Από την πρώτη ταινία, την «Αναπαράσταση», «δέσαμε», γιατί εκείνος είχε ονειρευτεί αυτήν την εικόνα κι εγώ του την έβγαλα. Παλαιότερα, που δούλευα στον Φίνο, είχα κάνει την ταινία «Υπολοχαγός Νατάσσα» και είχα κάνει το κομμάτι στη Γερμανία, όπου πάει και επισκέπτεται τα κρεματόρια. Είχαμε γύρισμα στον σταθμό του Μονάχου και έφτασαν δύο τρένα γεμάτα εργάτες από τη Γιουγκοσλαβία και την Ιταλία. Οι πτημένοι έφεραν τους νικητές του πολέμου να δουλέψουν για την ανοικοδόμηση της Γερμανίας. Όταν μετά πήγαμε στα Ζαγοροχώρια και κάναμε το πρώτο πλάνο με τον Θόδωρο που μπαίνει ο μετανάστης με τη βαλίτσα του από τη Γερμανία, σκέφτηκα ότι εγώ αυτόν τον ξέρω, τον έχω δει. Πώς αλλιώς να τον φωτογράφιζα; Επειτα, μου συνέβη και κάτι άλλο. Σε αυτήν την ταινία και σε αυτόν τον χώρο βγήκε το φως των παιδικών μου χρόνων από το χωριό μου. Σε αυτήν τη συννεφιασμένη εικόνα «δέσαμε» με τον Θόδωρο, γιατί και αυτός έβλεπε μια συννεφιασμένη Ελλάδα. Ετσι ήταν η Ελλάδα τότε και εξακολουθεί. Εγώ ήξερα τι ήθελε κι εκείνος ήξερε ότι εγώ μπορούσα να του το δώσω.

Πώς ήταν ο Θόδωρος Αγγελόπουλος στη δουλειά;

-Ο Θόδωρος ήταν απαιτητικός, αλλά

είχε δικίο. Επρεπε να ήταν σκληρός για να κάνει αυτήν τη δουλειά που έκανε. Μην ξεχνάτε ότι έκανε ταινίες και μέσα στην επταετία με κίνδυνο να τον έκλειναν φυλακή. Η μανία του ήταν να τελειώσει την ταινία και σε αυτό δεν τον σταματούσε τίποτα. Ήταν σκληρός. Εγώ τον καταλάβαινα. Τσακωνόμασταν καμιά φορά, αλλά έκανα πίσω, γιατί είχε πείσμα. Αν δεν είχε αυτόν τον χαρακτήρα, όμως, δεν θα τις έκανε αυτές τις ταινίες. Ευτυχώς που η τύχη το έφερε και τον γνώρισα και είμαι κι εγώ μέρος αυτών των ταινιών.

Πώς μάθατε για τον θάνατό του;

-Ήμουν στη Γαλλία όταν πέθανε ο Θόδωρος. Πήρα το αεροπλάνο και ήρθα. Έμαθα πώς έγινε. Ήταν αυτό που μας διέπει εμάς τους Έλληνες, αυτό το «εντάξει, ωρρέ». Αυτό δεν υπάρχει όταν δουλεύεις σε έναν δρόμο με μεγάλη κυκλοφορία και δίπλα υπάρχει και τούνελ. Εκεί βάσεις Αστυνομία για να μην περνά κανείς. Ο Θόδωρος ήθελε να τα κάνει όλα μόνος του και πήγε απέναντι στον δρόμο για να πει να πάει το αυτοκίνητο πιο πέρα. Στο εξωτερικό απαγορεύεται ο σκηνοθέτης και ο διευθυντής Φωτογραφίας να πάνε μόνοι τους με τα αυτοκίνητά τους. Αν πάθουν κάτι, σταματάει η ταινία. Πήγε ο Θόδωρος απέναντι και μόλις άκουσε μηχανάκι τρόμαξε και γύρισε προς τα πίσω και με την πλάτη έπεσε μέσα στη διαχωριστική νησίδα που ήταν άδεια, δεν είχε λουλούδια. Εφυγε άδικα, γιατί δεν τηρήθηκαν οι κανόνες ασφαλείας. Εχασε ο ελληνικός κινηματογράφος ένα πολύ μεγάλο κεφάλαιο. Θα είχε κάνει κι άλλες ταινίες. Ήμουν πολύ δεμένος μαζί του, δουλέψαμε μαζί 21 χρόνια. Στο τέλος, πάντα στη δουλειά δεν μιλούσαμε. Με το βλέμμα κάναμε συνεννόηση. ■